



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum**

**Hazart, Cornelius**

**Antverpiæ, 1688**

Discursus XV. Voluit sibi Deus offerri oves & agnos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

cere vento & aëre, cujus animus capax est divinitatis, & creatus ad cæleste in regno Dei convivium.

Hanc in  *Davide* vanitatem durius castigavit Deus, cum enim ex mera gloriola jussisset numerari toto regno subditos suos, cæce septuaginta hominum millibus luit. Et cum  *Nabuchodonosor* superbe se jactaret de tam magnificè extructa à se  *Babylone* , ad bestias amandatus est, victurus inter illas in sylvis. Nemo ergo miretur vanos illos homines excludi à sacrificiis, & non admitti ad aras Dei qui instar  *Chamaleontis* vivunt ex vento.

## DISCURSUS XV.

*Voluit sibi Deus offerri oves & agnos.*

**N**emo est qui novit præcipuam ovium agnorumque proprietatem esse mansuetudinem. Hinc quando Scriptura agit de mansuetudine passim utitur similitudine agni vel ovis.

*Isaias cap. 53* agit de mansuetudine  *Christi* in passione, & ait:  *Quasi agnus coram tondente se, obmutescet.* Eodem Capite, ait:  *Sicut ovis ad occisionem ducetur.*

*Christus*  *Matth. cap. 10, & Luc. cap. 10,* agens de mansuetudine quam volebat habere suos Apostolos in prædicatione Evangelii:  *Ecce,* inquit,  *ego mitto vos sicut oves & agnos in medio luporum.*

Tota etiam corporis dispositio agnorum & ovium mansuetudinem indicat: Non enim habent cornua ut feriant, sicut tauri; non habent dentes acutos ut mordeant, sicut leones, non habent ungues ut lacerent, sicut Ursi, non habent pinnas quibus pungant, sicut herinacii, omnia ita in corpore composita ut nihil appareat nisi mansuetudo, nulla ferocia: Ergo per oves & agnos significantur homines mansueti, adeoque sicut Deus voluit sibi oves & agnos offerri, sic gratissimum illi sacrificium sunt homines mansueti: Quod clare ostendit  *Christus* quando dixit:  *Beati mites quoniam ipsi possidebunt terram.* Imo quando dixit  *Matth. cap. 11.*  *Discite à me quia mitis sum.*

Bone  *Iesu,* inquit  *Augustinus, Lib. 6 de S. Virginit. cap. 32.* Hucce ne redacti sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ in te absconditi, ut hoc pro magno discamus à te, quoniam mitis es? ubi et-  
go



go manent tot alia præstantissimæ virtutes tuæ? Respondet *D. Bernardus Epist. 425.* Hæc summa ejus doctrinæ, ac virtutum, *discite à me quia mitis sum.*

Videamus ergo 1. Quid sit mansuetudo. Si hoc petam à *Spemio* homine Ethnico, respondet: Mansuetudo est immobilis constantia, & moderata temperantia animi contra vim iracundiæ. Mansuetudo ejusque descriptio.

Si petam ab *Augustino*; respondet *Lib. 1 de Serm. Dom. cap. 11.* Mansueti sunt qui non cedunt iniquitatibus, nec resistunt Malo, sed vincunt in bono Malum.

Si petam à *Clemente Alexandrino*; respondet *Lib. 4 Strom.* Mansueti sunt qui iracundiam superavère.

Ex his patet præcipuam mansuetudinis vim consistere ut vires iracundiæ frænet ac frangat: Ex quo ulterius sequitur, quod mansuetus non murmurabit contra Deum, si quid adversi illi acciderit, non irascetur proximo, si aliquid ipsi damni intulerit, blandis verbis componet iratos &c.

Exemplis res fiet clarior. Duo milites proximè stabant ad tentorium regis *Antigoni* & dicebant fanda ac nefanda de rege, audivit è tentorio suo *Antigonus*: Quid expectatis? ut illos vel in colera acrius objurget, vel plectat? nihil aliud fecit aut dixit, quam, abite, inquit, hinc paulo longius ne rex vos audiat. Habebat rex ille iram sub pedibus, & hinc stupenda illa mansuetudo.

2. Fregerant aliqui nebulones statuam *Constantini* Imperatoris stantem in foro, volebant aulici ut reos pro tanta injuria plecteret, at ille, palpans frontem suam, nullum, inquit, vulnus hic sentio, & reis pepercit.

3. *Philippus II* rex *Hispaniæ* cum ad duodecimam noctis litteras scripsisset Pontifici, easque dedisset Secretario suo ut arena inspergeret, hic somno gravatus, atramento insperfit, quid ad hæc *Philippus*? hoc unum: Tradas mihi aliam chartam, & litteras rescribam. Nescio profecto an quis minimæ conditionis non fuisset actus in furias, & Secretario mille verba injuriosa dixisset. Quanta ergo mansuetudo in rege!

Si vero Scripturam consulamus, in primis occurret nobis *Iob*, qui cum ab uxore multis impeteretur injuriis propter amissa omnia bona, hoc unum suaviter ei respondit: *Si bona de manu Dei accepimus, mala quare non suscipiamus?* Hic tantus princeps conjugatos mansuetudinem docet.



2. Occurret *Moses* de quo dicit Scriptura dicit quod esset mitissimus omnium hominum. Dux ille, inquit *Hieronymus*, *Epist. ad Theophil. Israelitici exercitus*, qui decem plagis affecerat *Aegyptum*, & ad cuius imperium cælum & terra, & maria, serviebant, inter cunctos homines, quos tunc terra generavit, mansuetissimus prædicatur, & ideo per quadraginta annos obtinuit principatum (in sexies centena millia virorum pugnatorum) quia potestatis superbiam mansuetudine temperabat; alioquin tantam multitudinem toties rebellem, & pervicacem numquam regere potuisset. Hic ergo Superiores mansuetudinem docet.

Interea invenies plurimos qui mansuetudinem imbecillitatem animi, ac pusillanimitatem existiment. Quid, inquiunt aliqui: Egone patiar mihi dici injurias, & non rependam? quid hoc est aliud quam alteri cedere? hoc volo, dum enim cedis, vicisti. Quia non es victus ab ira. 2. Quia cedendo fregisti iram alterius, juxta *Salomonis* doctrinam, *Responsio mollis frangit iram*. Si autem Mala verba reddas pro Malis, victus es ab ira propria, & non superasti iram alterius, sed magis accendisti, sicuti contrariis ventis magis accenditur ignis. Ergo mansuetudo non est signum pusillanimitatis, sed ira, quia non eras tam generosus ut illam superares.

2. Dicunt alii: Parvi animi est sese non vindicare de hostibus qui vel honorem nostrum læsere, vel nos persequuntur: Si hoc verum est: Ergo *Christus* qui & pro inimicis oravit, & mortuus est, & qui docuit inimicis ignoscere, exemplo & verbo nos docuit pusillanimes esse, hoc est, ipsa sanctitas nos docuit vitia. Non vides hinc, impium esse dicere, mansuetudinem esse pusillanimitatem.

Sed alii dicunt: An ego semper filebo? uxor vel maritus durioribus in me verbis invehitur? alius improperat mihi defectus meos, alius me explodit, an ego semper filebo? hoc non dico: Sed peto, quid lucratus eris si in colera asperioribus verbis responderis? nihil aliud quam quod alium magis irritabis, & graviora inde sequentur, quod non contigisset si vel mansuetè responderisses, vel filuisses.

Vis audire quid ad hæc dicat *Ambrosius*? Quando, inquit, aliquis injuriosis verbis aggreditur, vel provocat ad rixas, præstat filere quam loqui: Si enim files, videbit se contemni, & non esse



esse dignum responso. Si files, dicetur quod ille sit calumniator: Si loqueris, dicetur quod & tu calumniator sis. Præstat ergo dissimulare, & magis curare iudicium hominum proborum, qui te laudabunt ut hominem prudentem, si files, quam insolentiam tui calumniatoris, qui à nemine laudabitur nisi à sui similibus.

Denique stultus error est hominum qui divina non sapiunt, dicere, quod mansuetudo sit imbecillitas animi: Ego vero dico mansuetudinem reponendam esse inter generosissimas virtutes; & probo.

Estne in mundo aliquid ferocius irâ? nulla bellua, inquit *Chrysostomus Serm. de ira*, tam crudelis, nec furibunda sicut homo iratus. Si videas, inquit *Seneca lib. 1 de ira*, ruinas urbium, excidia nationum, incendia domorum, totas regiones vastatas, hoc ira fecit: Si videas nobilissimas civitates ita destructas ut vix fundamenta appareant, ira destruxit: Si videas vastas solitudines sine habitatoribus ira illas fecit. Aspice tot magnos Principes ac duces, hunc trucidavit ira in lecto, illum ad mensam, istum in curia, ille interfectus à filio, hic à mancipio.

Quis tanti monstri, ac ferocis belluæ potestati resistat? sola mansuetudo; hæc cum ira congreditur & domat. Quid enim clarus ac verius dicto *Salomonis: Responsio mollis frangit iram?*

Quid insolentius aut petulantius carne nostra? non habet homo hostem capitaliorem, mansuetudo tamen triumphat de carne, quam nec *Hilarionis* vigiliæ, nec *Antonii* assiduæ preces, nec *Hieronymi* jejunia, nec *Dominici* disciplinæ, nec *Francisci* cilicia penitus edomuerunt. Dicit enim *Christus: Beati mites quoniam ipsi possidebunt terram*: Per terram autem multi carnem intelligunt quæ ex terra creata est, quam mansueti, Passionum tumultu compresso, debellant, debellatamque ut Domini possident.

Denique Prophetarat olim *David* futurum ut Apostoli terrarum orbicum summo imperio præficerentur: *Constitues eos, inquit, Principes super omnem terram*: Arduum opus piscatores mundo præfesse: Quo tandem armorum genere orbem subjugarunt? mansuetudine: Dixit enim illis *Christus: Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum*. Viden? inermes, imbelles, indocti, ovina dumtaxat armati mansuetudine mundum domuere. Debebant adire homines sanguinarios, crudelesque tyrannos, percurrere nationes barbaras



& in humanas, trahi ad tribunalia Regum & præfidum, mancipari carceribus, flagellari in Synagogis, produci in publica theatra, lacerari inauditis tormentis. Hæc omnia mansuetudine superaveri patiebantur enim & non irascebantur, audiebant mille injurias, nec tamen de vindictâ cogitabant: Hæc summa, inquit *Seneca lib. 2 de Ira cap. 2*, fortitudo est contemnere injurias, sicut molossus non curat latratus minorum canum.

Quid dicam de *Christo*? Venerat ut diabolum, quem ipse hujus mundi Principem vocat, ejiceret, ejecit, suumque proprium principatum ac Regnum ejus loco invexit ac stabilivit: Quibus armis audite quid dicat *Mattheus cap. 21 ad Jerusalem*; *Ecce*, inquit, *Rex tuus venit mansuetus*. Mirum mysterium! Veniebat ut pateretur & moreretur, & dicitur: *Ecce Rex tuus*, veniebat ergo ut regeret; quomodo hæc simul consistunt, Regem esse & pati: Procedere ad pugnam contra diabolum, & mansuetum esse? Non mirum, quia non venerat pugnaturus ut civitates destrueret, regiones vastaret, sed suâ morte destructurus eum, qui mortis principatum habebat: Ideo, ut ait *Petrus, Epist. 1 cap. 2*, cum malediceretur, non maledicebat, cum pateretur non comminabatur; hac mansuetudine, tanquam potentissimis armis pugnavit in Cruce contra diabolum, illoque devicto, regnavit, inquit Ecclesia, per Crucem, quam tanta mansuetudine sustinuit.

Jam discamus ab Ethnico homine, quomodo virtutem hanc exercere passim possimus, ut simus oves dignæ quæ Deo offerantur. Audiamus *Senecam lib. 2 de Ira cap. 36 &c.* Mansuetus est, qui secum dispicit à quo patiatur. Puer est? ætati donetur, nescit an peccet: Pater est? an hoc meritum ejus est quo offendimur? mulier est? errat: Jussus est? quis necessitati, nisi iniquus, succenset? læsus est? non est injuria, pati quod prior feceris: Judex est? plus illius credas sententiæ quam tuæ: Rex est? si nocentem punit, cede justitiæ, si innocentem, cede fortunæ; Morbus est, aut calamitas? levius transiliet sustinentem: Deus est? perdis operam si illi irasceris: Bonus vir est qui injuriam fecit? noli credere: Malus? noli mirari, jam sibi dedit poenas qui peccavit: Ergo ira abstinendum est, sive par est qui nos laceffit, sive superior, sive inferior: Nam cum pare contendere, anceps est an vincere possis: Si cum superiore, furiosum, (quia vinci debes). Cum inferiore, sordidum (quia vincere inglorium). Non est magnus animus quem incurvat



injuria: Nullum est argumentum magnitudinis certius quam animo esse composito ac mansueto. Pars superior mundi ac propinqua syderibus nec in nubem cogitur, nec in tempestatem impellitur, nec versatur in turbinē, omni tumultu caret, inferiora verò fulminant: Eodem modo sublimis animus quietus semper, & in statione tranquilla collocatus, intra se premens quibus ira contrahitur, modestus, & venerabilis est, & compositus &c.

Addamus huic Magistro Ethnico Doctorem Catholicum *D. Ioannem Chrysostomum in Epist. ad Thessal.* Convitiatus, inquit, est quisquam te, vel vituperavit? tu claude os tuum, si enim illud aperueris, excitabis magis ventum hunc; non vides in ædibus, quando è regione duarum januarum (seu fenestrarum) oppositarum sunt, & flatus vehemens irruerit, si alteram clauderis, nihil valeat efficere flatus? ita & hic duae sunt januae, os tuum, & os illius qui te vituperat, si tuam occluseris, omnem istum flatum extingues.

Denique ut quis habeat mansuetudinem ovis non potest habere cornua quibus alium feriat, ut illum irritet, non potest habere dentes ut illum mordeat, non potest habere ungues ut illum propter leves injurias laceret; Christianum enim, inquit *Paulus 2. Timoth. cap. 2.*, oportet mansuetum esse ad omnes. Tales vult sibi Deus offerri in Sacrificium, sicuti olim oves in veteri Testamento: *Mansuetorum*, inquit *Judith cap. 9.*, semper Deo placuit deprecatio, & mansuetos, inquit *David Psal. 146.*, suscipit Dominus: Denique mansuetis, ait *Salomon Prov. cap. 3.* dabit gratiam: In quæ verba sic exclamat *Chrysostomus*: Mirabile *Salomonis* promissum! an iis nihil dabit gratiæ, qui jejuniis, qui castimoniâ, qui eleemosynis, qui virtutibus aliis sui conditori se commendarint? Imo vero dabit, sed mites erunt primi, qui optimam partem auferent in præmium.

Audiant ergo, inquit *David, Psal. 33.* audiant mansueti, & latentur, quid audient? quod præ cæteris apti sint ad obsequium Dei & digni qui illi offerantur in Sacrificium.